

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
1. Język jak chleb nasz powszedni.....	9
2. Kształcenie językowe w świetle podstawy programowej.....	14
3. O potrzebie nauczania gramatyki	25
STOSOWANE SKRÓTY GRAMATYCZNE I ZNAKI UMOWNE	38
I. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE W KLASACH IV-VI	39
GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO	41
1. Części mowy.....	41
1.1. Odmiennie i nieodmiennie części mowy.....	41
1.2. Czasowniki niedokonane i dokonane.....	47
2. Fleksja	49
2.1. Kategorie fleksyjne	49
2.2. Formy fleksyjne czasowników.....	55
2.3. Formy fleksyjne rzeczowników.....	61
2.4. Formy fleksyjne przymiotników	67
2.5. Formy fleksyjne liczebników.....	68
2.6. Formy fleksyjne zaimków.....	70
3. Słowotwórstwo.....	73
3.1. Czasowniki niepochodne i pochodne z SIĘ.....	73
3.2. Bezosobowe formy czasowników.....	74
3.3. Stopniowanie przymiotników i przysłówków	74
4. Składnia	77
4.1. Wyowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące. Intonacja	77
4.2. Zdanie i równoważnik zdania	78
4.3. Zespoły składniowe.....	81
4.4. Budowa zdania pojedynczego.....	83

4.4.1. Części zdania.....	83
4.4.2. Związek główny.....	85
4.4.3. Orzeczenie.....	89
4.4.4. Podmiot.....	93
4.4.5. Związki poboczne.....	96
4.4.6. Przydawka.....	97
4.4.7. Dopełnienie.....	104
4.4.8. Okolicznik.....	105
4.5. Wyrazy poza zdaniem.....	107
4.6. Zdania w stronie czynnej i w stronie biernej.....	108
4.7. Zdania złożone.....	113
4.7.1. Zdania złożone współrzędnie i podrzędnie.....	113
4.7.2. Zdania współrzędne.....	114
4.7.3. Zdania podrzędne.....	116
SŁOWNICTWO.....	118
1. Wyrazy wieloznaczne.....	118
2. Dosłowne i przenośne znaczenia wyrazów.....	118
3. Synonimy i antonimy.....	119
4. Słownictwo neutralne i wartościujące.....	120
5. Związki frazeologiczne.....	121
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA.....	123
1. Język mówiony i język pisany.....	123
2. Polszczyzna oficjalna i nieoficjalna.....	124
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA.....	127
1. Sytuacja komunikacyjna.....	127
2. Tekst jako komunikat.....	128
3. Styl wypowiedzi.....	130
4. Etykieta językowa.....	131
FONETYKA.....	134
1. Głoska a litera.....	134
2. Samogłoski i spółgłoski.....	135
3. Głoski dźwięczne i bezdźwięczne.....	136
4. Głoski ustne i nosowe.....	137
5. Głoski różniące się stopniem zbliżenia narządów mowy.....	138
6. Spółgłoski różniące się miejscem artykulacji.....	139

7. Spółgłoski miękkie, twarde i zmiękczone.....	139
8. Sylaba i akcent wyrazowy.....	141
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA.....	144
1. Reguły i zasady pisowni.....	144
2. Znaki interpunkcyjne.....	145
II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE W KLASACH VII–VIII.....	149
GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO.....	151
1. Słowotwórstwo.....	151
1.1. Wyraz podstawowy i wyraz pochodny. Podstawa słowotwórcza.....	151
1.2. Temat słowotwórczy i formant.....	152
1.3. Rodzaje formantów.....	154
1.4. Funkcje formantów.....	157
1.5. Wyrazy złożone.....	160
1.5.1. Złożenia.....	161
1.5.2. Zrosty.....	163
1.5.3. Zestawienia.....	163
1.6. Imiesłowy. Tworzenie i odmiana.....	164
1.7. Wyrazy pokrewne, rodzina wyrazów, rdzeń.....	166
2. Składnia.....	167
2.1. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone.....	167
2.2. Imiesłowy równoważnik zdania składowego.....	168
2.3. Mowa zależna i niezależna.....	169
SŁOWNICTWO.....	171
1. Słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu.....	171
2. Wyrazy rodzime i zapożyczone.....	172
3. Nazwy osobowe i miejscowe.....	175
4. Skrótory i skrótowce.....	177
5. Treść i zakres znaczeniowy wyrazów.....	179
6. Realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu.....	180
7. Homonimia.....	181
8. Sposoby wzbogacania słownictwa.....	182
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA.....	184